

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v soboto, 7. maja 1932.

Štev. 52.

Izboljšanje uprave

Nobenega dvoma ni, da se je naša uprava po 6. januarju izdala izboljšala. Zlasti v južnih krajih je ta napredek očividni. In skoraj bi bilo čudno, če ne bi doživeli tega izboljšanja uprave, kajti strankarski mir, ki je zavladal po 6. januarju, je vrnil vsem uradnikom čut varnosti in nehali so se oni pogubonosni strankarski in volivni uplivi, ki so bili eden glavnih vzrokov propadanja naše uprave.

Ko konstatiramo ta napredek naše uprave, pa se seveda samo s to ugotovitvijo ne moremo zadovoljiti, temveč naš cilj je in mora biti, da še bolj napreduje naša uprava, dokler ne bo čisto na višini moderne uprave v velikih zapadnih državah. Ta cilj mora nam biti tembolj pred očmi, ker obilica novih zakonov, odredb in pravilnikov ter tudi nekaterih eksperimentov zelo otežkuje napredek uprave, ker preobilica niti v najboljših namenih sklenjenih zakonov ni dobra. Kajti takšna preobilica onemogočuje jasnost, da se od samih dreves ne vidi gozda in zato je zelo na dlani nevarnost, da bo upravnost naša vsled prevleke vneje zakonodaje vsaka odredba izpolnjena le na polovico ali pa bo včasih celo napačno razumljena in zato tudi čisto napačno izvedena.

Da se ta velika nevarnost odpravi, je nujno, da morajo dobiti uplivi na potek upravnega dela oni, ki najbolje poznajo funkcioniranje upravnega aparata, ki takorekoč vse njegove vrline ter napake preživljajo. In to so ljudje našega gospodarstva. Ne razni teoretiki, niti najbolj učeni znanstveniki, ne poznajo tako dobro vseh napak upravnega aparata kakor gospodarski strokovnjaki. Kjerkoli se ustavi kolesje državnega aparata, vselej to začutijo najprej ljudje iz gospodarstva in oni tudi natančno vedo, kje se je izvršil nedostatek vsled nezadostnih, nejasnih ali napačnih odredb in kje po krivdi premolesnega uradništva. Zato pa tudi gospodarski strokovnjaki — in v tem slučaju so vsi naši trgovci, industrijci in obrtniki, ki imajo posla z državnimi in drugimi uradi — natančno vedo, kaj bi bilo treba storiti, da bi teklo kolesje upravnega aparata ko dobra švicarska ura.

V interesu dobrega funkcioniranja upravnega aparata je zato treba zahtevati, da se prizna več besede gospodarskim krogom. To zahtevo je treba v sedanjih gospodarskih krizi s tem večjim naglasom povdariti, ker prvi pogoji za odpravo krize je, da upravni aparat deluje brezhibno. Takšno delovanje pa more doseči le oni, ki pozna prav tako vse hibe upravnega aparata, kakor tudi vse njegove prednosti, ki ve, katere odredbe je treba kot birokratski balast zavreči, katere v svrhu poenostavljenja uprave uvesti in katerim uradnikom je zaupati te ali one posle, za katere so se izkazali za najbolj sposobne.

Angleški upravni aparat je vsled svoje preizkušene tradicije naravno boljši od našega in vendar so tudi v Angliji izvršili reformo uprave samo zastopniki gospodarstva. Ko je bila imenovana komisija, ki je imela vso polnomoč za reformo uprave, so bili v to komisijo imenovani zgolj aktivni ljudje iz angleškega gospodarstva in ne znanstveniki, politiki in strankarji. In ti gospodarski strokovnjaki so svojo nalogo tudi sijajno izvršili in dobička njih plodonosnega dela so bili deležni vsi: država, ki je prihranila na izdatkih, gospodarski krogi, ki niso več trpeli vsled napak birokratične uprave in na zadnje tudi uradniki, ki jih ni več tlačila okornost aparata in so po reformi svobodneje dihali, ker so ve-

deli, da se od njih ne zahteva nič drugega ko vesno delo.

Angleški primer bi moral tudi nam biti za vzgled in zato ponavljamo svojo staro zahtevo, da več besede gospodarskim krogom. Ne postavljamo te zahteve, da bi ti krogi dobili kakršnokoli nadoblast nad drugimi stanovci, kajti produktivni gospodarski krogi takšnega stremjenja sploh ne poznajo. Gre le za to, da se bogate izkušnje gospodarskih krogov uporabijo v dobro vsega prebivalstva, kar je mogoče edino na ta način, da se da gospodarskim krogom več besede. Kajti po vseh slabih izkušnjah, ki so jih že doživeli gospodarski krogi, pač ni pričakovati, da bi ti nastopili s svojimi nasveti in predlogi le zato, da bi bili glas vpijočega v puščavi, kajti te žalostne vloge so že več kot dovolj izkusili.

Kdor hoče poslužiti se aktivnega sodelovanja gospodarskih krogov, mora biti tudi pripravljen, da nudi tem krogom tudi jamstvo, da bodo njih nasveti v resnici upoštevani in izvedeni in da jim ne bo treba govoriti le v zrak. Posebno aktivnim ljudem gospodarstva govorenje v zrak ne leži in tudi to je treba upoštevati.

Pa tudi iz razlogov pravičnosti je treba dati gospodarskim krogom več besede, kajti tišči, ki nosi glavno breme javnih davkov, ta naj tudi soodločuje o uporabi javnega denarja. Izboljšanje uprave je nujno in nihče tega tako ne čuti ko gospodarski krogi. Nihče pa tudi nima tako odločne volje, da pride do izboljšanja uprave. Uporabite motorno silo, ki je v tej dobri volji in to se more zgoditi le na ta način, da dobe več besede gospodarski krogi.

Ing. Milan Lenarčič, jugosl. ekspert na zborovanju pri Zvezi narodov v Zenevi:

Akcija za ureditev svetovnega tržišča lesa

Društvo narodov je po inicijativi svojega ekonomskega komiteja organiziralo konzultacijo ekspertov onih držav, ki trpe pod uplivom krize na tržišču lesa.

Predvideno je bilo, da se naj zborovanje ekspertov vrši pod pokroviteljstvom Zveze narodov dne 25. aprila 1932 in naslednje dni v Zenevi. Program tega zborovanja je bil, da se naj 1. pojasni svetovna situacija, kar se tiče produkcije in trgovine z lesom; 2. da se naj išče sredstva, ki bi jih bilo mednarodno uporabiti, da se zboljša današnja situacija.

Društvo narodov je opozarjalo na kompliciranost in težavnost problema, o katerem se naj razpravlja. Opozarjalo je, da na eni strani mednarodno sodelovanje predpostavlja eksistenco nacionalnih organizacij, ki bi bile v stanju sodelovati — toda le v nekaterih državah se take organizacije šele ustvarjajo; na drugi strani pa ravno današnja težka kriza, ki povzroča mednarodni izmenjavi blaga najrazličnejše ovire, gotovo ne olajša mednarodnega sporazuma v lesni trgovini.

Težina problema je ležala v formulaciji zahtev, ki bi našo lesno industrijo zadovoljile in ki bi bile tudi za ostale lesno-eksportne države — naše konkurente — sprejemljive, ne da škodujejo našim odjemalcem: lesnoimportnim državam.

Razmotrivanje razmer na tržišču lesa, posebno z ozirom na novi pojav ruskega izvoza, me je dovedlo do zaključka, da more dovesti do zadovoljive rešitve le sporazumno zmanjšanje izvoza, ki vse eksportne države enakomerno zadene in ki uravnovesi celokupni eksport vseh lesnoeksportnih držav s celokupno potrebo lesnoimportnih držav. S tem tudi odpade potreba vsakega kontingentiranja importa, ki nam je prineslo v Franciji prav v zadnjem času bridke skušnje.

Ze 23. aprila, ko smo se sestali v Zenevi z odposlanci drugih držav, najprej Italije, se je našla soglasnost mišljenja. Rumunija, ki je preko našega poslanstva iskala stike s svojimi konkurenti, je prinesla skoro popolnoma slično stališče. Složno smo iskali stike dalje s Čehi in Poljaki ter Avstriji, ki pa so iskali sanacijo v omejitvi sečnje — ne eksporta. Posrečilo se jih je uveriti, da bi omejitev sečnje uplivala na notranji trg, ne da bi se uspešno omejil eksport oz. ponudba na tržiščih importnih držav; posebno pa to ne bi bilo uspešno za ureditev odnosov z URSS.

V toku razprav, ki so se vršile pred in po oficijelnih sejah bodisi po kuloarjih in govornicah Društva narodov, bodisi pri delegaciji Poljske, Češke, Rumunije ali Jugoslavije, je prišlo do soglasja in končno do formuliranja enodušnega mišljenja ekspertov centralnih lesno-izvoznih in uvoznih držav. Ta resolucija se je 25. aprila 1932 opoldne na oficijelni seji predebatala in brez ugovora le ene izmed 15 dežel, ki so bile zastopane, torej soglasno, sprejela.

Resolucija glasi:

»Z ozirom na krizo, na kateri trpi svetovna lesna trgovina in ki izvira iz nesoglasja med produkcijo in konzumom,

smatrajoč, da more svobodna izmenjava zajamčiti uspešen razvitik mednarodne lesne trgovine le v normalnih časih;

smatrajoč, da drugi strani, da bi neomejena prostost izvoza in uvoza v času krize povzročila povečanje obstoječega nesoglasja, znižanje cen, nadaljnje zmanjšanje vrednosti zalog in desorganizacijo produkcije in trgovine lesa;

upoštevajoč, da so omejitve nekaterih importnih držav v svrhu zaščite njihovih domače produkcije zadele življenski inte-

Izdajanje potrdil o plačanih davkih

Pred kratkim smo objavili poloficijelni komunikat, da davkoplačevalci, katerim je bilo plačilo davkov odgodeno ali so se jim dovolila plačila v obrokih, nimajo pravice, da jim davčne uprave izroče potrdilo, da so zadostili svoji davčni dolžnosti.

Ta odredba je občutno prizadela davkoplačevalce, katerim je v upravičenih primerih ali ministrstvo za finance samo ali finančna direkcija dovolila za plačilo davkov ugodnosti po členu 152. zakona o neposrednih davkih. Posebno občutno pa so prizadeli davkoplačevalci, ki imajo za odplačilo davčnih zaostankov ugodnosti, da jih odplačajo v razdobju 5 let v letnih obrokih.

Odredba je za take davkoplačevalce tem oostrejša, ker jim kljub temu, da so v polni meri zadostili svoji davčni dolžnosti s tem, da so si za neplačane davke izposlovali zakonitim putem odlog plačila, onemogočava med drugim nabavo deviz, udeležbo na javnih licitacijah in jih izključuje od ugodnosti, katere vežejo različni predpisi na plačilo davkov. Odredba torej povzroča škodo tudi v materialnem oziru, ker je za mnoga podjetja, ki iz opravičljivih razlogov ne morejo plačati davkov, naravnost eksistenčnega pomena, da si nabavijo sirovine, polfabrikate in pomožna sredstva v inozemstvu, za kar potrebujejo devize, ali da se udeležujejo javnih dobav, ker je to v mnogih primerih nujno potrebno, da morejo, posebno v sedanjih težkih prilikah zaposeliti svoje delavstvo.

Podaljšanje predpisov za plačevanje v inozemstvo

Finančni minister je odredil, da se veljavnost točke 1. odloka finančnega ministra od 28. marca t. l. (Službene novine št. 73 od 30. marca 1932) podaljša do 31. maja 1932. Citirana točka 1. odloka fin. ministra, katere veljavnost je potekla 30. aprila, se glasi:

Plačevanje obveznosti nasproti inozemstvu, in sicer po odobrenju Narodne banke za blago, uvoženo do konca pret. leta in po rednih uvoznih dokumentih za blago, uvoženo po 1. januarju, se lahko vrši, kolikor so roki dospeli, preko pooblaščenih bank s položitvijo odgovarjajočega zneska v dinarjih na »začasno vezani« dinarski račun inozemskega upnika. Predložiti je treba vse dokumente, ki so bili tudi dozdaj potrebni za prenos dinarjev na svobodni račun inozemcev. O vseh tako položinih računih so banke dolžne takoj obvestiti Narodno banko.

Na ta način se lahko po zakonski pariteti izplačujejo tudi menice, in sicer tudi one, ki so plačljive v efektivnem tujem denarju ali v čeku na pokaz, četudi na kako inozemsko mesto.

Na isti način se bodo knjižili pri pooblaščenih bankah tudi zneski, ki pripada-

Odrekanje teh pravic pomenja torej za prizadeta podjetja, ki so že itak v tako težkem položaju, da ne morejo v redu poravnati davkov, težko škodo, ki jim še bolj zmanjšuje plačilno zmožnost s tem, da jih omejuje v zaslužku in obratovanju.

Nikakega dvoma ne more biti, da odrekanje potrdil v označenih primerih ne vstreza do cela niti duhu zakona niti intenciji zakonodajalca, ki pod gotovimi pogoji dovoljuje odlog plačila zapadlih davkov. Predlaganje davčnih potrdil, katero povzroča gospodarstvu nepravilne, se more opravičevati in utemeljevati edino s tem, da je mišljeno kot presija za točnejše plačevanje davkov. Z davčnimi potrdili se hoče preprečiti malomarnost v izpolnjevanju davčnih dolžnosti. Vendar pa zakon dovoljuje pod gotovimi pogoji odlog plačila, ker je uvidel težak položaj, v katerega morejo priti davkoplačevalci tudi brez lastne krivde. S tem se podaljšajo za dotičnega davkoplačevalca plačilni roki. Ako se dovoljenih rokov drži, se nikakor ne more smatrati, da ni zadostil svoji davčni dolžnosti.

Naše gospodarske korporacije so radi tega naslovlile na ministrstvo financ utemeljeno predstavko, v kateri zahtevajo, da se modifira zgoraj omenjena odredba v toliko, da smejo davčne uprave izdajati potrdila o plačnem davku tudi davkoplačevalcem, katerim je ministrstvo za finance ali finančna direkcija na podlagi čl. 152. zakona o neposrednih davkih, torej zakonitim putem dovolila odlog plačila davkov.

jo inozemstvu od kuponov in od amortiziranih in prodanih vrednostnih papirjev. Tako se bo postopalo tudi v vseh drugih primerih, za katere je potrebno predhodno dovoljenje finančnega ministrstva (čl. 3. v zvezi s členom 8., točke a in b pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami). Pošta hranilnica bo s čekovnimi računi inozemcev ravnala na enak način. Te »začasno vezane« dinarske terjatve se do osvoboditve in prenosa na svobodne dinarske terjatve lahko uporabijo samo za plačila v državi in ne morejo služiti za zavarovanje valute za izvoz iz države. (Iz finančnega ministrstva.)

Klirinški sporazum s Švico

V smislu sporazuma o kliringu, sklenjenega med Švico in našo državo, bodo morali švicarski uvozniki odslej plačati jugoslovansko blago v švicarskih frankih švicarski Narodni banki na račun jugoslovanske Narodne banke, jugoslovanski uvozniki pa iz Švice uvoženo blago jugoslovanski Narodni banki na račun švicarske Narodne banke. Ta sporazum stopi v veljavo 10. maja.

res nekaterih držav izvoznice, katerim je bil s tem zabranjen prost vstop na tržišča, na kojih so našle odjemalce za presežek svoje produkcije;

upoštevajoč nadalje, da imajo vse države bodisi eksportne ali importne isti interes, da se naj opira mednarodna izmenjava blaga, v možnih mejah, na stabilnost splošnih kondicij in koristno ceno lesa;

opirajoč se na predlog, ki ga je iznesla francoska delegacija, proučajo eksperti problem iz sledečih dveh vidikov:

I. Ureditve produkcije.

Eksperti so mnenja, da bi omejitve letnih sečenj na prirastek onih gozdov, ki so ekonomično dosegljivi in uporabljivi, moglo dovesti do ustavitve trenutne krize, ki jo je povzročilo globoko nesorazmerje med produkcijo in porabo. Tej okolnosti primerno izraža komite željo, da naj mednarodni zavod v Rimu blagovoli to vprašanje temeljito preštudirati in zbrati vse potrebne dokumente, da bi se mogla videti možnost, potem mednarodne konvencije osigurati spoštovanje principa racionalne eksploatacije gozdov v vseh evropskih in izvenevropskih državah, ki producirajo les.

II. Ureditve trgovine.

1. Eksperti so proučili situacijo, ki jo je povzročila kriza in desorganizacija mednarodnega lesnega trga in so se sporazumno predlagati takojšnje in izvanredne ukrepe, da se pomaga eksportnim in importnim deželam.

2. Eksperti so mnenja, da naj bodo ti ukrepi bolj provizornega značaja in v stanju, da se prilagode okolnostim v prihodnosti.

3. Eksperti so mnenja, da obstoji edino sredstvo takojšnje pomoči v tem, da se prilagodi eksport vseh eksportnih držav možnosti plasiranja blaga v importnih državah in to na pravičen način na bazi pristranskega sporazuma. Ta prilagoditev naj bo izražena v percentualni udeležitvi in naj izven tega odgovarja realnim potrebam importnih držav.

4. Da se določe deleži razdelitve in množina, ki se naj uvozi v importne države, je potrebno začeti s popolnoma trgovskimi razgovori med prizadetimi eksportnimi državami.

Sodelovanje prizadetih importnih držav je potrebno zato, da se te razgovore uspešno konča.

5. Odgovarjajoč želji ekspertov nekaterih držav, da naj ti razgovori začno prej ko mogoče, so se eksperti sporazumno na zborovanje prizadetih držav, ki so tu zastopane, na dan 9. junija 1932 na Dunaju.

6. Na to zborovanje bodo povabljeni tudi države, ki niso tu zastopane, to je Belgija, Bolgarija, Danska, Španija, Egipt, Grčija, Ogrska, Litavska, Norveška, Švicarska, Turška, Združene države in sredozemski protektorati.

7. Avstrijsko delegacijo se naprosi, da pripravi to novo zborovanje in da ukrene vse potrebno za organizacijo zborovanja.

8. Prisotni eksperti bodo pri svojih deželah potrebno ukrenili, da bodo te dežele na to konferenco odposlale primerno pooblaščenega delegate.

9. Prisotni eksperti se obvežejo, da medčasno pripravijo vse potrebne statistike in jih naslove potom avstrijske delegacije vsem interesiranim in povabljenim deželam.

10. Imenovalo se bo takoj mali komite, ki bo pripravil podrobni program za konferenco, ki je predvidena za 9. junij 1932.

11. Trdno prepričani, da bo uporaba tu iznešenih principov dovedla korak naprej v vidu ureditve mednarodnega tržišča lesa, se zahvaljujejo prisotni eksperti ekonomskemu komitetu Društva narodov, čegar iniciativi je zahvaliti, da so mogli reprezentanti interesiranih dežel izmenjati misli glede sredstev, ki naj aktualni krizi odpomorejo. Eksperti prosijo komite Društva narodov, da naj tudi v bodoče posveti enako zanimanje vprašanju svetovnega tržišča lesa in bodo eksperti od časa do časa obveščali komite o napredku njihove akcije.

Na konferenci so bile zastopane: Nemčija, Avstrija, Kanada, Finlandija, Francija, Anglija, Italija, Letonija, Nizozemska, Poljska, Rumunija, Češkoslovaška, Rusija, Jugoslavija in Švedska.

Še v Ženevi se je sestal v smislu točke 10. resolucije mali komite, ki je določil za

Izjava finančnega ministra o dinarju

Od društva bančnih zavodov Dravske banovine smo prejeli: »G. minister financ je 4. t. m. sprejel predsednika Društva bančnih zavodov Dravske banovine generalnega ravnatelja dr. Ivana Slokarja ter mu pri tej priliki odločno izjavil, da je bojazen pred inflacijo v Jugoslaviji brez vsake podlage. Kraljevska vlada inflacije niti v najmanjšem obsegu ne bo dopustila in bo brezpogojno držala dinarsko valuto na mednarodni vrednosti, ki odgovarja kritju v zlatu in devizah, predvidenem v zakonu o denarju. Obenem je g. minister pooblastil g. predsednika dr. Slokarja, da sme to njegovo izjavo vsakomur sporočiti in tudi objaviti. — Ta najodločilnejša izjava g. ministra financ je zelo dragocena in bo obvarovala veliko število ljudi pred občutno izgubo, kakršno so že pretrpeli tisti, ki so iz same bojazni pred inflacijo plačevali za nepremičnine in drugo blago visoko pretirane cene.«

NARODNI DOHODKI V AMERIKI

Iz New Yorka poročajo: Narodni dohodki v U. S. A. ne bodo znašali po dosedanjih cenitvah v tekočem letu več kot 45 do 50 milijard dolarjev proti 71 milijardam v letu 1930 in rekordnim dohodkom 84 milijard dolarjev v prosperitetnem letu 1929. Kljub temu, da so se dohodki od leta 1929 dalje zmanjšali za več kot 40 odstotkov, se je obremenitev ameriškega prebivalstva z izdatki javne roke dvignila v isti dobi od 13 na več kot 14 milijard dolarjev. Letošnji izdatki javne roke (ca. 4 milijarde dolarjev za zvezno vlado, 2½ za zvezne države, 7½ za municipalne zadeve) znašajo ca. 30 odstotkov narodnih dohodkov proti 15½ % v letu 1929 in le 4½ % v zadnjem predvojnem letu 1913. Čeprav davki itd. v Ameriki še zmeraj niso tako veliki kot v Evropi, vidimo vendar, da naklada tudi v U. S. A. država zasebnemu gospodarstvu vedno večja bremena.

Smotreni trgovci in industriji čitajo vse dobavne razpise, ki jih redno prinaša naš list. Dobav potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Čitajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki vam jih nudijo udeležbe na javnih licitacijah!

zborovanje 9. junija t. l. na Dunaju sledeči dnevni red:

1. odločitev glede provedbe doseženega sporazuma v Ženevi dne 27. aprila 1932; 2. modalitete sodelovanja z mednarodnim agrikolturnim zavodom v Rimu; 3. eventualna ustanovitev stalnega mednarodnega urada za les.

S tem je ustanovljena pot, po kateri se naj preko ženevskega principijelnega sporazuma pride do realnega sodelovanja vseh lesno-eksportnih držav.

Ne smem prezreti prilike, da posebno naglasim zasluge Italije za ta sporazum, katera je — zastopana po predsedniku tehničnega komiteja nacionalne trgovske konfederacije, g. Comm. Umberto Cantoni — s svojim jasno izraženim stališčem in globokim razumevanjem svetovnega položaja na tržišču lesa neumorno in krepko utirala pot do sporazuma.

Njeni eksperti tudi zahtevajo, da se naj sporazum začne izvajati že 1. julija 1932.

Če se ne pojavijo posebne težkoče glede razdelitve udeležbe posameznih držav pri skupnem eksportu, to pa osobito med Rusijo in Švedsko, moramo pričakovati, da bo 9. junija na Dunaju postavljen definitivni fundament za nadaljno ureditev svetovne trgovine lesa. Če se Švedi in Rusi ne bi mogli zediniti glede eksportnih kontingentov — le ta nevarnost še obstoji — obstoje pa vendar najboljše izgledi, da se definitivno uredi razmerje med Rumuni, Jugoslavlani, Avstrijci, Čehi, Poljaki in URSS glede eksporta na tržišča v sredozemskem bazenu.

Medsebojni odnosi zastopnikov vseh dežel so danes pristrani in treba jih bo dalje gojiti, vsaj dokler ne odvrnemo težkih nevarnosti od našega gospodarstva in našega naroda.

Ponudbe: povpraševanja

POOBlašČENA TVRDKA ZA IZVOZ OPIJA

Minister trgovine in industrije je z odlokom od 8. II. 1932 podelil v zmislu zakona o opojnih drogah izključno pravico za izvoz opija tvrdki: »Privilegovano Akcionarsko društvo za izvoz zemaljskih proizvodov kraljevine Jugoslavije, Beograd, Vuka Karadžića br. 5.«

NICHOLAS T. KARAMEROS, ATHENES 15, RUE ARISTOTELES, želi stopiti v stik s tukajšnjimi izvozniki železniških hrastovih pragov. Navaja dobre reference.

Iz naših organizacij

Trgovsko društvo v Celju ima dne 12. maja 1932 ob pol. 8. uri zvečer v posvetovalnici grémija trgovcev v Celju, Razlagova ulica št. 8 svoj XXXII. redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

V slučaju nesklepčnosti se vrši eno uro pozneje drugi občni zbor pri vsakem številu navzočih članov.

Odbor vabi vse člane na polnoštevno udeležbo.

KLIŠETE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izv. v. š. uje
najsolidnejše

KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

XII. LJUBLJANSKI VELESEJEM

Gospod minister trgovine in industrije dr. Albert Kramer je biagovočil prevzeti častno predsedstvo XII. Ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 4. do 13. junija t. l.

Na letošnjem XII. velesejmu v Ljubljani od 4. do 13. junija bo zopet zastopano naše pohištvno mizarstvo v širšem obsegu. Pohištvni mizarji iz Ljubljane, št. Vida in Vižmarjev pri Ljubljani in ostalih krajev Slovenije bodo imeli priliko pokazati svoje zmožnosti in napredovanje v izdelovanju pohištvnega mizarstva kakor: v raznih interieurih, oblikah arhitekture, tehniško konstruktivnem izdelovanju, kombiniranju lesa in lužila itd. Razstava bo nudila vsakemu možnost, da zadosti vsem svojim zahtevam na polju umetnosti in solidnosti, ker bo razstavljeno blago po kvaliteti prvovrstno, cene pa priznane vseskozi konkurenčne.

Opozarja se torej, da vsak obiskovalec Ljubljanskega velesejma uporabi to priliko in si temeljito ogleda pohištvno razstavo, ki bo letos obsegala nad 1500 m².

Legitimacije za polovično vožnjo v Ljubljano na XII. mednarodni velesejem, ki se vrši od 4. do 13. junija, je uprava Ljubljanskega velesejma že začela razpošiljati. Društva, organizacije, župni in občinski uradi itd., ki žele te legitimacije proti 10 odstotni proviziji za njihove stranke prevzeti v razprodajo, naj se takoj obrnejo na urad velesejma v Ljubljani.

Prevozne olajšave za potnike in blago, namenjeno na XII. Ljubljanski velesejem, ki se bo vršil letos od 4.—13. junija, so dovolile sledeče tuje države: Avstrija, Bolgarija, Češkoslovaška, Grška, Italija, Madžarska, Nemčija, Poljska, Rumunija, Švica.

Razstave in sejmi

Mednarodni sejem v Budimpešti bo otvorjen 7. t. m. Velike so olajšave zlasti za one inozemske obiskovalce, ki razpolagajo s pengö.

Po svetu

Brezposelnost na Dunaju je padla v drugi polovici aprila za 2700 na 113.600 oseb in je s tem številom za 17.800 oseb večja kot lani ob tem času.

Mednarodno petrolejsko konferenco bo vsled katastrofalnega položaja na petrolejskem trgu sklical v Newyork predsednik Standard Oil Coe. Povabljena je tudi Rusija, kar je prvi tak slučaj po vojski.

Obrat pri švedskih tovarnah vžgalic bodo s 1. majem vsled velikih zalog skrčili na tri dni v tednu. Za ves koncert velja po zadnjih poročilih le eno kot gotovo: insolvenca.

Novih stavb v U. S. A. so pričeli graditi v marcu za znesek 112 milijonov dol. proti 90 milijonom v februarju.

Francosko avtomobilno podjetje Peugeot je moglo v zadnjih mesecih svojo prodajo v primeri z lanskim letom povečati. Za tekoče leto je predvidena produkcija 180.000 avtomobilov.

Nemška strojna industrija izkazuje v marcu nekoliko izboljšan položaj, izražen v večjem številu domačih in inozemskih naročil in povpraševanj.

Rumunski kreditni zavod za električna podjetja je mogel v preteklem letu dvigniti čisti dobiček od 542 na 565 mil. lejev.

Komunalni dolg ca. 4800 jugoslovanskih mestnih občin znaša 1540 milijonov Din, kar je prav malo; udeleženih pri tem dolgu je pa le 755 občin.

Bombaževih zalog v Ameriki se hočejo znebiti in bodo od 1. avgusta naprej dali na trg pelovico zalog, ki jih je bil nakupil farmerski urad v stabilizacijske namene. Farmerski urad razpolaga z 1.300.000 balami.

Mednarodni kartel valjane žice ima svojo prvo prihodnjo sejo 10. junija v Parizu. Počela se bo z novim tonažnim programom in bo določila politiko cen.

Izvoz vina iz Jugoslavije je znašal v prvem letošnjem četrtletju 670 vagonov proti 514 vagonom v isti lanskim dobi, po vrednosti pa je padel od 169 na 126 mil. Din.

Poštno pešiljke v Jugoslavijo prihajajo po podatkih najvišje poštne uprave s 46 odstotki iz Avstrije in Nemčije.

Rusija misli, kakor se doznava iz dobro poučenih virov, z junijem uvesti moratorij za inozemska plačila.

Edini izhod iz sedanje bede je po mnenju Alberta Thomasa takojšnji pričetek organizacije gospodarstva, in sicer najprvo po podjetnikih samih, če treba pa tudi z državno pomočjo.

Izvoz oranž in citron iz Italije je bil v januarju s 45 milijoni lir mnogo večji kot v decembru s 26 milijoni lir.

Največja tovarna emajlne posode v Poljski je s 1. t. m. likvidirala in je bilo odpuščenih 1300 delavcev.

Dobiček bakrenega rudnika Bor v Srbiji, ki ga izkorišča Compagnie Française des Mines Bor, je izkazan za preteklo leto s 149 mil. franc. frankov proti 229 v letu 1930 in 557 v letu 1929.

Oliv so pridelali v Italiji v preteklem letu 13.600.000 stotov, večino (13.440.000 stotov) so predelali v olje. Pridelek je bil skoraj še enkrat tolik kot leta 1930, ko je znašal 7.920.000 stotov.

Obtok bankovcev v Češkoslovaški je bil 30. aprila v znesku 6740 milijonov Kč krit v zlatu in devizah z 383 odstotki.

Hranilne vloge v Pragi so dosegle pri največjih treh hranilnicah vsoto 4816 milijonov Kč, od tega pri Mestni hranilnici 2923 milijonov.

Obrestna mera v Italiji je bila od 21. marca do 2. maja dvakrat znižana; najprvo od 7 na 6 in sedaj od 6 na 5 odstotkov. Italija hoče po zgledu drugih držav prekrbeti svojemu gospodarstvu cenejše kredite.

Tvrška čevljev Popper v Chrudimu na Češkem poroča o nalahnem poživljanju; do veljave prihaja zopet ročno delo.

Turčija monopolizira uvoz kave in sladkorja; dovoljen je le uvoz iz onih dežel, ki kupujejo turški tobak. Nakupi v inozemstvu se morejo izvršiti le s posredovanjem Turške Narodne banke.

Konkurzov v Nemčiji je bilo v aprilu objavljenih 929, poravnalnih postopanj 742; v marcu 975 in 759.

Lloyd Sabaudu je imel v preteklem letu 138 mil. lir čistega dobička (leto prej 221) in je upravni svet predlagal 5 odstotno dividendo (leto prej 8), a občni zbor je sklenil, da se letos ne bo izplačala nobena dividenda.

Naročajte in širite »Trgovski list«!

Mariborsko trgovstvo in zakon proti draginji

Mariborski »Večernik« je priobčil pod naslovom »Potrebe in izvedljivost zakona proti draginji« daljši članek, na katerega sta Gremij trgovcev in slovensko trgovsko društvo v Mariboru poslala sledeče pojasnilo:

»Pod naslovom „Potreba in izvedljivost zakona proti draginji“ je prinesel »Večernik« dne 22. t. m. o trgovstvu razpravo, ki ne razgalja samo popolno nevednost pisca, ampak ki znači po svojem bistvu pravo hujskanje in namerno ustvarjanje nerazpoloženja pri širokih masah zoper trgovce. Podpisani gremij trgovcev in Slovensko trgovsko društvo v Mariboru se zato čutila poklicana, da zoper tako pisarjenje, vsaj kolikor se tiče trgovstva, odločno protestirata. Vsakomur je znano, da tvori veletrgovina neobhodno potrebno posrednico med industrijo in prodajo na drobno. Tovarniški obrat ne more po svojem ustroju oddajati ogromnemu številu malih trgovcev neznatne množine blaga, zato prepušča to poslovanje trgovcem na debelo. Zasluge veletrgovcev je pri tem še zmeraj manjši, kakor pa bi bila razlika pri podražanju, ki bi nastalo za blago, ako bi tovarne uvedle podrobno odpravljanje na desetstisoče malih trgovcev. Znano je, da leži zaslužek veletrgovca v množini, ki se giblje okoli 2 do 6%, ki pa včasih niti ne dosega celega odstotka, ampak se izraža samo v parah. Torej ne visoki odstotek dobička, marveč neznaten dobiček v velikem obratu predstavlja za veletrgovino dotok dobička. Kako abotno je naziranje v označenem članku, da zaslužijo grosisti 100%, se vidi že v tem, da so odjemalci grosistov vendar trgovci, ki se vsi dobro informirajo pri vsakem naročilu o cenah pri vseh grosistih in tudi direktno pri tovarnarjih samih. Slabo mnenje ima pisec o našem malem trgovcu, ki mu pripisuje toliko omejenosti, da bi plačeval grosistu 100% dobička! Saj bi morala biti potem naravnost kriminalna zveza med vsemi grosisti v državi, temelječa na dogovoru 100%nega dobička. In prvi, ki bi kaj takega razbili, bi bili industrijci, ki bi pač raje zaslužili sami recimo 50% s povišanjem cen, kakor pa dajali grosistom možnost 100%nega zaslužka.

Odkar obstoja zakon o pobijanju draginje, se še ni dogodil slučaj, da bi bil obsojen kak grosist, ker je vsakdo lahko dokazal, da ne zasluži ne le dovoljenih 20%, marveč niti petine tega. Pri tistih branžah, kjer doseže dobiček nekaj odstotkov, pa je upoštevana okolnost, da so plačljivi

računi malih trgovcev po tri do šest mesecev brezobrestno in v tem času ne trpi veletrgovca le na izgubi obresti, ampak tudi na zmanjšanju obratnega kapitala.

Nemogoča in naravnost zlobna je trditev, da ne izgube grosisti pri detajlistih, ki gredo v poravnavo, skoro ničesar ali sploh ničesar. Naj bi pisec pregledal sodne akte o poravnava le pri enem sodišču, pa bi videl, koliko znašajo izgube grosistov zlasti manufakturne stroke, ki oddajajo blago na dolgoročne kredite, pa tudi drugih kot n. pr. kolonijalno in špecijsko blago, železnina, cement itd., kjer se računajo dobički grosista deloma le po parah in ne dosežajo več odstotkov. Te izgube so znašale v zadnjih letih po več milijonov samo v mariborskem okrožju, kar se da računsko dognati in po spisih dokazati.

Iz tega razloga se trgovstvo ne bori proti zakonu o pobijanju draginje, pač pa se bori proti posameznim odločbam kot n. pr. da naj bo ovadba policije ali orožništva poln dokaz in pa proti principu samemu, ker je bil vedno regulator cen proti tek konkurence, povpraševanja in ponudbe in ker nikdar ne mere zakon na tem nič izpremeniti. Če so se pa kje zlorabe zgodile, še vedno ni potreba tako drakoničnih odredb, najmanj pa še za naše slovensko trgovstvo. Zakon o pobijanju draginje bo tisto redke zlorabe tako malo odpravil, kakor splošni kazenski zakon ni odpravil zločinov! Taki nekontrolirani in neodgovorni članki naj bi ne smeli povzročati nepotrebnega razburjenja, pač pa bi časopisje storilo dobro delo, ako bi zasledovale razne krošnjarije in tuje potnike, ki s svojim vsiljevanjem od hiše do hiše odirajo naše ljudstvo, za katere pa naše trgovstvo ne more odgovarjati.

Odgovor trgovstva je tako značilen za naše prilike in za presojo razmer v naši trgovini, da smatramo za potrebno, da ga z objavo v našem listu priobčimo širšemu trgovskemu svetu. Trgovci se gotovo ne boje zakona proti draginji radi tega, ker bi se bali kazni za navijanje cen, boje se pa formalnih prestopkov, za katere se smatra že neoznačenje cen itd., torej dejanja, ki se morejo pripetiti brez slabega namena vsakomur. Mi smo stališče naše trgovine napram protidraginjskemu zakonu že ponovno točno precizirali in smo prepričani, da bodo merodajni faktorji uvideli, da streljajo preko cilja, ako bi v sedanjih časih hoteli uveljaviti poostreni protidraginjski zakon.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posrebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca evrsta.

Promet Din 1,914.381.10.

Vsled zmanjšane ponudbe privatnega deviznega blaga je zaključil pretečeni teden na ljubljanski borzi z neznatnim prometom približno dveh milijonov dinarjev.

Iz spodnjih prometnih podatkov:

25. aprila	Din 232.951.96	New York
26. aprila	Din 675.985.57	Wien
27. aprila	Din 201.434.95	Trst
28. aprila	Din 491.874.63	Wien
29. aprila	Din 312.133.99	Trst

je razvidno, da je bil na torkovem borznem sestanku dosežen največji, na sredinem pa najmanjši dnevni promet ter so na poedinih borznih dnevih prevladovali zaključki v Dunaju, Trstu in New Yorku. Narodna banka je intervenirala dnevno za stotisoč dinarjev; v celem je dala za 501 tisoč dinarjev deviz na razpolago in sicer Berlina za 165 tisoč Din, New Yorka za 128 tisoč Din, Curiha za 104 tisoč Din, Pariza za 49 tisoč Din, Londona za 27 tisoč Din, Trsta za 13 tisoč Din, poleg tega pa še malenkost Amsterdama ter Pariza.

V celem je bil tekom minulega tedna v posameznih devizah dosežen naslednji skupni promet (številke v oklepajih značijo promet predzadnjega tedna; vse v tisočih dinarjev): Dunaj 735 (1.050), Trst 301 (218), New York 267 (562), Berlin 184 (98), Pariz 142 (102), Curih 113 (150), Madrid 81 (3), Bruselj 45 (1), London 31 (300), Praga 8 (20) in slednjič Amsterdam 7 (0).

Skupni promet v mesecu aprilu 1932 znaša komaj 9 in pol milijona dinarjev.

Zanimivo je primerjati opadanje deviznega prometa v poedinih mesecih lanskega leta z letošnjim (vse v milijonih dinarjev):

	Januar	Februar	Marec	April	Totale
1931	89.11	67.28	80.77	88.87	326.03
1932	36.43	43.30	11.37	9.48	100.58

Razlika za leto 1932 —52.68 —23.98 —69.40 —79.39 —225.45 pri čemer ugotovimo, da se je letos devizni promet že v prvih štirih mesecih občutno zmanjšal za ogromno vsoto preko 225 milijonov dinarjev.

Devizna tečajnica zadnjega tedna kaže vidnejši porast večine deviznih tečajev ra-

zen Curiha, ki je ostal nespremenjen, in pa Londona, ker je od ponedeljka na petek prejšnjega tedna popustil za celih pet točk, kakor je razvidno iz sledeče tabele:

	Dne 25. aprila 1932.	najnižji Din	najvišji Din
Amsterdam	2290.22	2301.58	
Berlin	1339.74	1350.54	
Bruselj	791.75	795.69	
Curih	1097.35	1102.85	
London	210.96	212.56	
Newyork	5632.13	5660.39	
Pariz	222.70	223.82	
Praga	167.44	168.30	
Trst	290.32	292.72	

	Dne 29. aprila 1932.	najnižji Din	najvišji Din
Amsterdam	2291.32	2302.68	
Berlin	1344.42	1355.22	
Bruselj	792.30	796.24	
Curih	1097.85	1102.85	
London	205.90	207.50	
Newyork	5633.51	5661.77	
Pariz	222.65	223.77	
Praga	167.44	168.30	
Trst	290.60	293.—	

Budimpešta in Dunaj še vedno nista beležila; notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče

Tendenca nespremenjeno mlačna, brez zaključkov.

Notice industrijskih papirjev so tudi v minulem tednu ostale brez izprememb.

V državnih papirjih ni bilo prometa, dočim je beležila ponudba v 8% Blairu v petek (29. t. m.) 52.—, sicer pa 54.— in v 7% Blairu 49.— v ponedeljek (25. t. m.), 47.— v petek, vmesno pa 48.—.

Tečaj 6. maja 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2279.22	2290.58
Berlin 100 M	1333.97	1344.77
Bruselj 100 belg	787.35	791.29
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curih 100 fr.	1097.35	1102.85
London 1 funt	206.34	207.94
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5596.38	5624.64
Pariz 100 fr.	221.88	223.—
Praga 100 kron	166.23	167.09
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	289.22	291.62

Tujski promet in naše občine

(Referat dr. Brileja na seji županske zveze 20. IV. 1932.)

(Nadaljevnje.)

Posredno propagando vršimo z vsemi onimi sredstvi, ki skušajo ustvariti tujcu vso udobnost in mu čim najbolj omiliti bivanje v dotičnem kraju. Nemci imenujejo vse te priprave »Dienst am Kunden«. Sem spada predvsem načelo, da se tujca sprejema povsod kar najbolj prijazno in gostežljivo in da se mu omogoči vsa ona udobnost in prijetnost, ki jo nudijo najmoderneje konforne naprave. — Zlasti je pa tu treba poudariti sledeče stvari:

Prometna sredstva (železnice, avtobusi, aeroplani itd.) se morajo odlikovati po znanih štirih prednostih, ki jih razvjen potnik zahteva od te naprave: udobnost, varnost, naglica in cenenost. — Posebne ugodnosti, kakor znižane cene za prevoz pri daljšem bivanju v državi, vozne olajšave ob gotovih letnih časih izven sezije itd. spadajo k znanim sredstvom prometne propagande. — Železnice delajo s posebnimi vlaki, z ekspresnimi vlaki, z izvrstnimi zvezami itd. znatno propagando. (Primavera Italiana!)

Prenočišča, hoteli, gostilničarstvo so oni važni faktorji, katerih pomen za propagando je splošno znan. Dežela, ki svojih hotelov nima na povprečni višini Srednje Evrope, ne more računati na obisk one inozemske publike, ki prihaja za ugodno bilanco tujkoprometnih ustanov predvsem v pošte.

Vse našete prednosti tujkoprometnega kraja, njega pokrajino asko lepoto, zdravilne vrelce, zabavišča, vmetnostne zbirke itd. ali karkoli ga pač odlikuje in dela zanimivega in privlačnega za tujce, vse to je treba s primerno reklamo uveljaviti in razglasiti po svetu.

Dandanes je propaganda posameznih

tujkoprometnih središč tako intenzivna, da se je ne more izogniti nihče, kdor hoče privabiti tujca. Reklama se vrši na najrazličnejše načine, vsa moderna oglasna sredstva so v njeni službi. Najbolj se je zaenkrat udomačila reklama potom **prospektov**, malih zloženih knjižic in zveščic, ki v kratkem besedilu točno in naglo informirajo o vseh prednostih, lepota, zanimivostih, cenah itd. kraja, ki vabi tujca s prospektom. Lepe, učinkovite ilustracije so bistvena vsebina vsakega prospekta. Podobna reklama se vrši tudi v obliki razglednic, poštinih znamk, brošur, koledarjev in celo celih knjig. V tisočih in tisočih izvodih se širijo ti propagandni spisi po hotelih, restavracijah, v železnica, v potovalnih birojih, v razstavah, pošiljajo in razdeljujejo se brezplačno med potujoče občinstvo. Enako službo vrše propagandni plakati na kolodvorih, v potnih pisarnah, vlakih itd. dalje fotografije slike, svetlobna reklama. Odlično propagandno sredstvo so filmi, bodisi združeni s predavanji ali brez njih. Tudi predavanja v radiju se zadnje čase mnogo uporabljajo za reklamne in propagandne svrhe. Posebno važno je nadalje časopisje, ki prinaša inserate, ilustrovane novice, večje članke o tujkoprometnih krajih in razmerah in s tem budi zanimanje za potovanje in letovanje; važne so **potovalne priloge** časopisov, ki informirajo podobno kot prospekti o vsem, kar hoče tujec vedeti, predvsem o prometnih zvezah, hotelskih cenah, izletnih točkah, zabavah itd. Zelo umestno je, da se za zastopnike tiska prireduje potovanja, ker se tovrstne prireditve v reklamnem ozirju vedno dobro obnesejo.

V ekonomskem in praktičnem interesu je treba posvečati organizaciji tujkoprometne propagande veliko pozornost in skrb. Kajti pomisliti je treba, da imajo na eni strani železniške in paroplovne družbe interes na prometu sploh (pa bodisi da je usmerjen v državo ali iz države), da na drugi strani država podpira dotok tujcev v državo in da končno vsi tujkoprometni centri vsak zase skušajo pritegniti potujočo

Švica na razpotju med deflacijo in inflacijo

Gospodarska depresija je v nemali meri zajela tudi Švico, katera ji je sicer dolgo časa kljubovala. Na eni strani je vsled slabega gospodarskega stanja v drugih državah utrpel občutno izgube njen tujski promet, ki ji je prinašal vsako leto ogromne dohodke, na drugi strani pa tudi švicarski izvoz nazaduje od leta do leta.

Tako je n. pr. znašala vrednost švicarskega izvoza v l. 1928 2.1 milijona šv. Fr., je pa že v letu 1931 padla na 1349 milj. švic. frankov. Letošnje leto pa kaže naravnost obupne izglede, saj je znašala vrednost izvoza v februarju tekočega leta komaj 70 milj. švic. frankov, napram 153 milj. v istem mesecu leta 1929 in 113 milj. švic. frankov v januarju 1931.

Na te činjenice je opozarjal v svojem zadnjem govoru švicarski finančni minister, ki je poudarjal, da so na drugi strani ostale cene živil in zaslužek v primeri z drugimi državami na neobičajno visoki višini. Saj znaša indeks življenjskih potrebščin za l. 1931. 148 v primeri z l. 1914, ko je znašal 100. Zlasti visoke so pa na jemmune, kajti njihov indeks je znašal koncem lanskega leta 187; indeks plač državnih uradnikov pa znaša celo 220. Pa tudi davčna obremenitev se je občutno povečala. Med tem ko so pred vojno znašali vsi občinski, kantonalni in zvezni davki letno 280 milj. švic. frankov, so znašali ti lani že 1.100 milj. švic. frankov.

Baš ta visoki nivo življenjskih stroškov, visoke dnine in velika davčna obremenitev, pa so otežkočili izvoz švicarskih produktov in razvoj tujskega prometa. Vsled tega smatra švicarski finančni minister, da je treba predvsem znižati nivo cen. — Če pa hočemo to doseči, imamo na razpolago dvoje poti: ali inflacijo ali deflacijo. So gotovi razlogi, ki govore za prvo in so gotovi razlogi, ki govore za drugo. V prav

isti dilemi se je nahajala tudi Nemčija, ki se je pa odločila za deflacijo, katero smatra tudi on za edino koristno.

Inflacija pomeni namreč padec valute. Posledica inflacije je splošen padec cen vsem potrebščinam in padec dnin, na videz ostanejo sicer te na isti višini, a v primeri z zlatom pa zaznamujemo znaten padec. To pa ima za posledico povečan izvoz. Vsi ti pojavi so pa le začasni. Kajti kmalu pričnejo cene rasti, ker je pač po blagu večje povpraševanje. Znano pa je, da običajno rastejo cene hitreje kot pa dnine, vsled česar so baš delavci tisti, ki prvi pričnejo občutiti posledice inflacijske politike.

Prav tako napačno je naziranje, da lajša inflacija težka bremena dolgov. Res je sicer, da n. pr. plača hipotekarni dolžnik svoj dolg, ki ga je najel v zlatu v višini recimo 10.000, v času inflacije že s 5000 zlatih enot. Toda teh 5000, katere je prihranil dolžnik, je moral izgubiti upnik, ki je največkrat banka ali kak drug denarni zavod. V teh pa se nahaja z velikimi mukami prihranjen denar poedincev, ki morajo tako sedaj trpeti posledice inflacije. Ena najtežjih posledic inflacije je, da ubija vsako štednjo in je tudi sicer v vsakem ozirju nepravilna.

Pot deflacije je zato veliko bolj priporočljiva, dasi je težavnejša. Pod deflacijo je razumeti znižanje cen, plač, dnin, stanarin, obresti in dobička. Zato so potrebne ogromne žrtve, treba je pa istočasno znižati tudi vse življenjske potrebščine. Švicarski narod se bo moral zadovoljiti — pravi švicarski finančni minister — z manjšimi zaslužki in skrbeti bo moral na večjo štednjo, kar pomeni, da bo moral bolj preprosto živeti.

Izvoz cements iz Jugoslavije je znašal v prvem letošnjem četrtletju 16 milijonov dinarjev proti 31 in 48 milijonom v isti dobi leta 1931 in leta 1930.

domačo in inozemsko publiko k sebi; posamezne potovalne pisarne pa imajo zopet interes na splošnem dvigu tujkega prometa sploh. — Tako se bijejo med seboj splošni interesi in stremiljenja posameznikov ter ogrožajo učinkovitost propagande. Najbolj nevarna je neenotnost, razkasanost propagande napram inozemstvu. Kajti reklama v tujini zahteva krepko koncentracijo in centralizacijo propagandnega dela, ki mora po vseh dosedanjih izkušnjah izhajati iz ene enotne centralne organizacije. Ne samo radi učinkovitosti propagande mora biti to delo centralizirano, temveč tudi radi ekonomije. Inozemska propaganda zahteva znatna sredstva, ki jih je treba čim bolj smotreno uporabiti. Ker se zunanja propaganda redoma vrši v veliki meri tudi z državnimi sredstvi, ima seveda država sama, odnosno od nje pooblaščenice organizacije primeren vpliv na organizacijo tega dela. Organizacija propagande je tudi važna radi reševanja raznih propagandno tehniških vprašanj in še v mnogem drugem pogledu. Dandanes pridobiva vedno več terena kolektivna propaganda napram posamični in to iz finančnih in mnogih drugih razlogov. Italija ima že enotno organizirano propagando, Francija jo ustvarja, v Nemčiji se tudi že krepko uveljavljajo enake tendence in ustvaritev »Reichsarbeitsgemeinschaft für Deutsche Verkehrsförderung« pomeni velik korak na poti do kolektivne propagande tudi tam.

Poleg direktne propagande potom časopisja, prospektov itd. pa se pospešuje tujski promet v znatni meri z dobro upravo, ki kolikor možno podpira in olajšuje promet. Omenil sem že, da potni listi, vizumi, zamudne carinske revizije in komplicirani policijski predpisi o prijavljanju in odjavljanju otežujejo in ovirajo potovanje po deželi ter odganjajo tujece. V tem pogledu mora torej najti pametna uprava ono srednjo pot, ki na eni strani varuje interese države, a na drugi ne odbija tujecev. Sem spadajo tudi predpisi glede denarnega prometa, glede valute, ki jo sme nositi tujec s seboj itd.

Za avtomobile pomeni triptik (ki dovoljuje tekom 12 mesecev poljubno prekoračenje meje) veliko prednost. Tolerantno izvajanje policijskih predpisov, ki jih tujec le redko pozna, ter širokogrudnost glede voznega dopustila in drugih formalnosti so razvoju avtomobilskega prometa koristne. Policijsko prijavljanje in odjavljanje naj se omeji na najpotrebnejše podatke; dela se na tem, da se uvedejo enotne mednarodne prijavnice in odjavnice. Tudi letoviške takse so strašilo za manj premožne letoviščarje, zato naj se, kjer možno, odpravijo ali vsaj znižajo na najmanjši znesek; kjer pa obstojajo, se mora tujcu za plačilo takse nekaj pozitivnega nuditi (dobra godba itd.).

Indirektno so velikega pomena za razvoj tujkega prometa dobra prometna sredstva. Železniško omrežje mora biti gosto, zveze dobre, vozovi čisti in komfortni. V ospredju interesa je danes gradnja cest, ki je postala spricho velikega razvoja avtomobilizma eden glavnih problemov moderne uprave. Dobra orientacijska znamenja, izvedena na podstavi mednarodne konvencije, in varnostna opozorila, naj omogočajo lahko in naglo kretanje. Poleg izgradnje železniškega in cestnega omrežja v državi je pa izredno važna izgraditev prometnih sredstev v samem kraju bivališča tujecev, torej lokalni električni promet itd. Okrožne voznje, ki nudijo v kratkem času splošen in izčrpen pregled mesta, se vedno bolj uvajajo in so zelo priljubljene. Institucija vodništva (ciceronov) je na tesno spojena z organizacijo okrožnih voženj. Ni vseeno, na kakšen način se pokažejo tujcu znamenitosti mesta in kako se mu razloži njega zgodovina itd. Vodniki morajo dovršiti pod dobrim strokovnim vodstvom posebne kurze, nekatere države mislijo na uvedbo koncesije za ta poklic.

Časovno vplivajo na tujski promet vpljane sezije, letne in zimske. Moderne tendence tujkoprometnih politikov gredo za tem, da tudi v takozvanih mrtvih sezijah privabijo s posebnimi ugodnostmi pri vožnji, prehrani itd., tok tujecev in na ta način izenačijo promet ter ga — kolikor pač gre — porazdelijo enakomerno na celo leto.

Hoteč preizkusiti učinkovitost posameznih propagandnih sredstev, je izvedel neki švicarski hotel sledeči zanimivi in poučni poizkus. Povprašal je 100 svojih gostov, kaj jim je dalo povod, da so obiskali dotični kraj in dobil sledeče odgovore:

19 jih je prišlo na podstavi čitanja pro-

spektov, 25 radi inseratov v časopisju, 1 radi plakata, 35 radi slik in tekstov, 56 po priporočilu drugih gostov, 9 so jih poslale potovalne in prometne pisarne in 9 na podstavi knjig, vodičev in zdravniškega priporočila.

Izd tega povpraševanja je v gotovem pogledu presenetljiv: Kaže namreč, da propaganda ne zaleže toliko kot si morda obetamo od nje in da je ustmeno priporočilo potemtakem menda še najbolj učinkovita propaganda. Iz tega pa tudi razvidimo, kako silno važno je zadovoljiti goste, ki vrše poceni in uspešno propagando, če so bili dobro postreženi, dočim so glavni razširjevalci neugodne propagande, če so jih kratkovidni gostilci z odiranjem, slabo postrežbo itd. odbili in vznevoljili.

Prehajam k najvažnejši pomožni disciplini (vedi) tujkega prometa k statistiki. Statistika igra pri proučevanju tujkega prometa, njega naraščanja in padanja, izredno pomembno vlogo. Posebno je njena naloga, da ugotovi število tujecev, ki so v gotovem razdobju obiskali posamezni tujsko prometni kraj, pokrajino, državo, dalje število prenočišč, dobo povprečnega bivanja (ki jo dobimo na ta način, da delimo število prenočevanj v posameznem kraju in v gotovem času s številom tujecev) in končno povprečne dnevne izdatke tujecev, ki se določijo potom cenitve izdatkov.

Statistika prenočevanj seveda še ne da popolne slike tujkega prometa sploh, ker mnogo oseb prenočuje v vlakih, dalje ker mnogo tujecev pride in odpotuje isti dan brez prenočevanja in tretjič, ker ta statistika ne obsega tudi prometa ob sobotah in nedeljah (weekendovcev). — Zato je treba pritegniti, da se dobi približno točen pregled, tudi osebno prometno statistiko železnic in avtobusnih podjetij. — Važna, dasi silno težka in problematična je tudi statistična ugotovitev potroška ali ekonomskega efekta. Običajno se potrošek tujecev ocenjuje kakor sem že omenil, na ta način, da se glavne izdatke za prenočišča, hrano, vožnjo itd. strne v eno dnevno celoto. Potrošek ugotavljajo Amerikanci z vprašalnimi polami. — Obe metodi sta pa precej nezanesljivi in dovolj jeta le približen pregled faktičnih izdatkov.

Statistika tujkega prometa je šele v početnem razvoju in niti metodični Nemci niso na tem polju še dospeli do popolnoma zadovoljivih rezultatov.

To bi bili v bistvu glavni činitelji, ki vplivajo na razvoj tujkega prometa ali tvorijo njega važne in pomembne sestavine in predpogoje. Omenil sem že, da je tujski promet v gospodarskem življenju države prevažen faktor, najbolj se pa kaže njega pomembnost napram inozemstvu v takozvanih plačilni bilanci. Najvažnejši del plačilne bilance je trgovska bilanca, ki predstavlja diferenco med izvozom in uvozom. Cela vrsta držav skuša pasiva, ki jih rodi blagovni promet, izravnati ali pokriti z aktivnim saldov v tujsko prometni bilanci. Ta tendenca je zlasti vidna pri Italiji, Švici in Avstriji, ki se jim je v zadnjih letih posrečilo, da so 25—60% svojih trgovskih bilančnih pasiv pokrile z aktivnim saldov tujsko prometne bilance. Druge države so tako srečne, da so bile celo v obeh pogledih aktivne, tako Francija l. 1927. ali Češkoslovaška v l. 1927. in 1928.

Nekatere države so v obeh ozirih pasivne, t. j. imajo pasivno trgovsko bilanco in tudi tujsko prometno bilanco. To je seveda znamenje posebno neugodnega gospodarskega položaja, ki ga izkazuje n. pr. Nemčija. — Glede naše države so mi iz nemškega vira na razpolago vzporedni podatki le za l. 1926., 1927. in l. 1928. in sicer so označene številke v RM. — Dočim je bila naša trgovinska bilanca za l. 1926. s 15 milj. RM aktivna, je bila tujsko prometna bilanca v istem letu pasivna s 13 milijoni RM. — Rezultat v tem letu je bil torej še vedno za 2 milijona RM pozitiven. — V nadaljnjih letih 1927 in 1928 pa smo bili v obeh pogledih pasivni. V letih 1927 je bila naša zunanja trgovina pasivna z zneskom 65 milijonov RM, v istem času je bila naša tujsko prometna bilanca za 4 milijone tudi pasivna. L. 1928. je znašal pasivni saldo naše trgovske bilance že 102 milijona RM, dočim saldo naše tujsko prometne bilance za isto leto ni znan. Mislim, da se je v naslednjih letih 1929. in 1930. vsaj naša tujsko prometna bilanca izdatno izboljšala, kajti ravno ta leta so prinesla Jugoslaviji znaten porast tujkega prometa in z njim seveda tudi znatno ugodnejšo tozadevno bilanco.

Jugoslovska statistika našega tujkega prometa je še v povojih. In vendar je to

tako neskončno važna zadeva, da jo je treba čimprej urediti. Prva, kolikor toliko zanesljiva statistika je bila izdelana za l. 1930. (»Putnik.«) Podatki prejšnjih let so le približni in nezanesljivi. Sele za l. 1930. so na podlagi organizacije statističnega dela, ki jo je izvedlo ministrstvo za trgovino in industrijo, v čigar delokrog spada pri nas referat tujkega prometa, zbrani približni podatki, iz katerih že lahko črpamo nekatera spoznanja in nauke. Naša statistika temelji na policijskem prijavljanju in odjavljanju. Vsak tujec, pa tudi naš državljan, ki prenočuje v hotelu, gostilni, mora izpolniti t. zv. prijavnico; tekom 24 ur po prijavi mora stanodajalec dostaviti prijavnico pristojni policijski oblasti, ki formularje ureja po mesecih ter mesečno dostavlja ministrstvu za trgovino in industrijo poseben zborni formular, ki ga prejme odsek za turizem pri imenovanem ministrstvu. Ta izdeluje potem na podstavi zbrane statističnega gradiva mesečne statistične preglede.

Kakor rečeno, je bila prvič izvedena sistematično naša statistika v l. 1930. in v sledečem hočem navesti nekatere najzanimivejše rezultate.

Na področju Jugoslavije je bilo prijavljenih l. 1930. — 978.888 obiskovalcev. Po svrhi bivanja je bilo med temi približno polovica t. j. 427.229 obiskovalcev, ki so prišli poslovno, ostalih 551.659 ali dobrega pol milijona ljudi pa je prišlo po večini v svojstvu turistov (ali letoviščarjev v širšem pomenu besede). Med temi je bilo 295.512 Jugoslovanov in 256.147 tujecev. Oboji so prenočevali pri nas 3.392.785 krat. — Ze te številke nam kažejo važno dej-

stvo, da v naših letoviščih in kopalniščih na splošno prevladuje domači živelj nad tujim, kar je v ekonomskem pogledu važno dejstvo. — Med tujci izkazujejo številčno najjačji obisk Avstriji (72.174). Nato po vrstnem redu Nemci (47.371), Čehoslovaki le malo manj (43.708), Madjari (26.000), Italijani (14.000), Poljaki (10.000) itd. Ostale narodnosti so zastopane z manjšimi številkami, vendar je prav zanimivo, da je bilo v državi skoro 5000 severoamerikancev (po večini pač v Dalmaciji in v Dubrovniku), nad 4500 Francozov, nad 5600 Angležev in celo 1800 Nordijcev, številke, ki nam kažejo, da stopa naša država polagoma, a sigurno med svetovne turistične pokrajine.

40% tujecev, ki prihajajo k nam, se ustavlja v Jugoslaviji tekom prve polovice leta, v drugi polovici pa 60%. — To je razumljivo, ako pomislimo, da so meseci glavne sezone julij, avgust, september v drugi polovici leta in so planinska letovišča obiskana skoro izključno samo v drugi polovici leta. — Kljub temu pa doseže tudi obisk v prvi polovici leta znaten odstotek (40), kar povzroči seveda po veliki večini obisk v srednjem in južnem Primorju.

Inozemci posejajo naše kraje predvsem radi njihove cenosti, dalje pa radi naravnih lepote, radi alpinistike itd. Zanimivo je, da izkazujejo na primer naša zdravilišča 96 odstotni obisk naših državljanov in le 4 odstotke tujecev, od katerih zopet dobro polovico izkazuje Rogaška Slatina. Ta statistika nas uči, da naša zdravilišča še nimajo svetovnega slovesa odnosno ne privlačijo mednarodne publike in živijo od Jugoslovanov.

(Dalje prihodnjič.)

INTERESENTOM PONUDB INOZEMSKIH POSOJIL

Maribor, 3. maja 1932.

Čim se je lani s splošno gospodarsko krizo tudi pri nas pojavilo pomanjkanje gotovine, so se v oglašnih delih naših novin pričele pojavljati ponudbe za posojila, zlasti kot hipoteke. Kolikor bolj občutno je postajalo pomanjkanje gotovine, tem pogostejše so postajale te ponudbe, ki so ostale do zadnjega časa večinoma anonimne (šifrirane) razen one, ki jih je objavljala sedaj razpuščena »Eksportna kmetijska zadruga« kot »Kreditna sekcija«.

Tozadevno zasledovanje je ugotovilo, da gre pri vseh teh ponudbah za največjo mednarodno špekulacijsko družbo za izkoriščanje zaupanja lahkovernih, posojila potrebnih.

Družba je poslovala pod različnimi naslovi, med katerimi je v Sloveniji najbolj poznan »Verlag Eigene Scholle Berlin«. Razen nje so poslovali še: neka češkoslov. agentura, »mednarodni kreditni trust« s

sedežem v Londonu in Parizu ter glavnim zastopstvom v Rimu (pod imenom nekega hrvatskega barona) in neka švicarska agentura. Vsa ta pisana družba je imela za Jugoslavijo svoje glavno zastopstvo v Mariboru in sicer vsi zopet pri prav istih osebah. Milijone našega denarja se je razdalo samo za razne vpisnine. In večina tega denarja je šla — preko meje. Kolikor je dozdej znano, ni na ves ta račun ves ta čas niti eden naših (jugoslov.) interesentov dobil niti za en dinar od ponujenega posojila.

Da se to tudi dokumentarično ugotovi in napravi na celi črti konec vsej tej špekulaciji, se vse žrtve tozadevnih ponudb v lastnem in v interesu splošnosti opozarjajo, da se s tozadevnimi podatki čimpreje zglasijo na naslov: Posvetovalnica »Maristan«, Maribor, Slovenska ul. 22. (Le kdor želi imeti kakšno pojasnilo ali povrnitev spisov, naj priloži 10 znakm ali nakaže vpisnino Din 10.—.) — Med tem: Konec zaupanja na vse slične ponudbe.

Dobava prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 12. maja t. l. ponudbe glede dobave 16 komadov žag za gater, 30.000 kg sena, 20.000 kg portland-cementa, 20 komadov gumijevih cevi, 2500 kg bencina in 5000 kg cementa. — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 12. maja t. l. ponudbe glede dobave 10.200 kg pšenične moke in 10.200 kg krušne moke, 1500 kg namiznega olja; do 19. maja t. l. glede dobave 100 kg belih krp za čiščenje strojev; do 25. maja t. l. pa glede dobave 40 plošč železne pločevine. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 17. maja t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg bencina, 500 kg terpentinskega mila, 300 kg ječmenove kave in 300 kg sirove kave. — Direkcija državne železarne Vreš-Majdan sprejema do 18. maja t. l. ponudbe glede dobave 500 kg čistega niklja, raznih zakovic, vijakov in matic, klingerit-plošč, krampov, žičnih pletenin, žice itd. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 25. maja t. l. ponudbe glede dobave električnega materiala. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobava petroleja. Dne 9. maja t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 16.000 kg petroleja. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Dobave. Komanda Pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 22. maja t. l. ponudbe glede dobave platna, sultanca in gumbov

ter glede dobave ognjegasnega materiala. — Dne 14. maja t. l. se bo vršila pri Komandi pomorskega arsenala v Tivtu ofertna licitacija glede dobave 300.000 komadov opeke, 500.000 kg portland-cementa, 150-tisoč kg negašenega apna in 500 m² cementnih plošč. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 17. maja t. l. se bo vršila pri Komandi Potiske divizijske oblasti v Subotici licitacija glede dobave 18.000 kg petroleja. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Prodaja starega železa. Dne 3. junija t. l. se bo vršila pri Direkciji pomorskega obračaja v Splitu ofertna licitacija glede prodaje starega železa. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri strojnem oddelku te direkcije.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 18. maja t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg riža, 500 kg bučnega olja, 1000 kg svinjske masti in 12.000 kg pšenične moke. — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 12. maja t. l. ponudbe glede dobave 200 kg testenin. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 12. maja t. l. ponudbe glede dobave 400 kg pisanih cunj. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Čitajte in razširjajte
»TRGOVSKI LIST«!

Milivoj M. Savič:

O možnosti dviga industrije Dravske banovine

V svrhu osnovanja nove industrije ima ta banovina vse osnovne pogoje, kot so to vodne sile, padci vode, veliko bogastvo na premogu, bogastvo na gozdovih, neobičajno dober in za industrijske namene sposoben ter varčen narod, dalje ima poedina manjša ležišča svina, cinka, živega srebra, železa, barv, kaolina itd.

Vseh vodnih sil je v dravski banovini za okroglo 700.000 HP, od katerih jih je izkoriščenih 100.000. Izkoriščena je Drava pri Fali s 45.000 HP, Kranjska industrijska družba ima na Savi 3600 HP, na Javorniku 2600 HP in Radgoni 1500 HP, Glanzmann in Gassner v Tržiču 6000 HP, Medvode - Kranj 3000 HP, Česen na Savi pri Ljubljani 1500 HP, Vevče tvornica papirja 3870, Bonač v Domžalah 800 HP. Toda že na Dravi sami bi lahko izkoristili še enkrat toliko, kolikor je izkoriščeno pri Fali in sicer pred Falo v soški med Falo in Dravogradom. Savo bi mogli izkoristiti pri Zasipu s kakimi 8000 HP, pri Radovljici s kakimi 7000 HP, Medvodah 4000 HP in pri Ljubljani bi mogli izkoristiti kakih 10.000 HP vodne sile; pa tudi sicer je še mnogo neizkoriščenih vodnih padcev manjših rek in rečic, katerih je nebroj v Sloveniji.

Dravska banovina ima veliko bogastvo premoga zlasti v rudnikih TPD (Kočevje, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Laško in Rajhenburg), kojih bogastvo se računa na 26.690.000 vagonov premoga; tudi če bi izkopali letno 200.000 vagonov, bi ti premogovniki še vedno zadostovali za 100-130 let. Drugo premogovno bogastvo je v Velenju, ki ima močne sloye lignita. Poleg teh obstojajo še manjši premogovniki na desni in levi obali Savinje. Država bi morala odkupiti akcije TPD in to radi elektrifikacije savske in dravske banovine, kakor tudi v svrhu pridobivanja cenejšega premoga za svoje železnice in industrijo.

Zelo lahko je izvesti elektrifikacijo Dravske banovine s pomočjo teh vodnih sil in premoga naših velikih premogovnikov ter bi na ta način dobili ceneno pogonsko silo za sedanjo in bodočo industrijo. Banska

uprava se trudi započeti elektrifikacijo Dravske banovine in premogovnika Velenje, potrebno je le, da svoje delo nadaljuje.

Dravska banovina je bogata na gozdovih, saj je izvozila letno 100.000 m³ lesa. V lesni industriji je zaposlenih 2300 majhnih žag z venecijanskim polnojarmenikom in 105 žag s parnim pogonom. Ni nikakega izgleda, da se bo število žag povečalo.

Iz Dravske banovine se izvozi letno 150.000 m³ lesnih odpadkov, lesa za šifanje in izdelavo celuloze in s tem izvozom lesa bi se dale ustanoviti še tri velike tvornice v Sloveniji.

Največja osnova za industrijo je neobičajno dobra industrijska delavna moč. Ta delavna sila je osnova novo ustanovljene tekstilne industrije v Sloveniji in to v Kranju, Tržiču, Mariboru, Kočevju, Celju itd. Slovenska delovna sila bo še nadalje osnova za ustanavljanje industrije in to ne samo tekstilne nego tudi druge industrije, kjer se zahteva dobra in sposobna delovna sila.

V Sloveniji se razvija v Št. Vidu dobra pohištvena industrija in veleindustrija mizarških izdelkov, kakor tudi konfekcija moških oblek na debelo.

V Kranju in okolici se razvija poleg pohištvene industrije tudi industrija čevljev in od Ljubljane, Kranja do Jesenic plestarska industrija in to tako hišna kot tudi prava industrija.

Poleg tega se v Dravski banovini razvija industrija suhega blaga in izdelkov iz lesa kot meril, črtal in dr.

V Sloveniji je jako razvito zadrugarstvo in zlasti kreditne zadruge tako da so one zbrale do 2 milijardi Din; razvito je tudi bankarstvo, kar oboje povzroča, da moremo v Sloveniji lažje najti kapital in kapitaliste za industrijsko delo in razne industrije se bodo še ustanovljale in napredovale.

Razen tega se v Dravski banovini, kjer se govori še nemški po mestih, lažje naseljujejo tuji industrijalci, ker je možno sporazumevanje in radi načina življenja, ki je slinčno onemu v Avstriji in Češki.

Zlato je izginilo iz plačilnega prometa

Mednarodno potovanje zlata, ki se je vršilo v zvezi z opustitvijo zlatega standarda v Angliji, se je skoraj ustavilo. Izkazi velikih novčnih bank nam pravijo, da so se v tekočem letu v večji izmeri pomnožile le zlate zaloge Francije za 313 milijonov dolarjev. Vse druge spremembe so relativno le majhne. Ker druge banke niso zgubile desti zlata ali pa so zaloge celo pomnožile, je morala dobiti Francija svoje zlate zaloge druge; pridemo do zaključka, da je izpopolnila svoje zlate rezerve z absorpiranjem novo produciranega zlata. Zastoj v potovanju zlata nam pravi, da je možnost plačevanja v zlatu popolnoma izčrpana. S tem je podan dokaz, da se mo-

rejo vršiti plačila od dežele do dežele v bistvu le z izmenjavo blaga, pri čemer more gibanje zlata poravnati le relativno majhne dele glavničnega gibanja. Tu podamo seznam zlatih zalog v najvažnejših novčnih bankah v milijonih dolarjev:

Dežela	Konec 1930	Sept. 1931	Konec 1931	marca 1932
U. S. A.	2941	3486	2981	3018
Francija	2098	2296	2699	3012
Anglija	722	660	588	588
Švica	138	235	453	471
Holandija	171	267	357	354
Belgija	191	226	355	351
Italija	279	287	296	296
Nemčija	530	327	234	209
Češkoslovaška	46	46	49	49

Zelo zanimivo je primerjanje naraščanja ali padanja zlatih zalog v posameznih dobah.

cem izvoza je padal naravno tudi dotok deviz, in dežele s pasivno trgovsko bilanco so morale za kritje inozemskih terjatev poseči po zlatih zalogah ali po devizah ali pa po obeh. Zato vidimo pri vseh novčnih bankah močno padanje deviznih zalog ali pa krčenje zlatega kritja. Zlato kritje je v zadnjih letih zelo kolebalo; tu podamo seznam zlatega kritja pri narodnih bankah nasledstvenih držav, v milijonih njih domače vrednote:

Dežela	1926	1927	1928
Avstrija	31	68.8	130.4
Češkoslovaška	141	949	1040
Jugoslavija	81	87	90
Ogrska	127	183	197
Poljska	135	312	578

Dežela	Marec 1931	Dec. 1931	Marec 1932
Avstrija	214	190	179
Češkoslovaška	1542	1649	1643
Jugoslavija	117	1758	1762
Ogrska	148	102	100
Poljska	563	600	608

Zlato kritje in devizno stanje srednjeevropskih narodnih bank

Prav v sedanjih dneh je to vprašanje zelo zanimivo. Vse nasledstvene države stare monarhije so prepovedale izvoz zlata in so vpeljale strogo devizno gospodarstvo. Zakaj vse to? Zunanja trgovina vseh držav je bila začela bolj ali manj padati, in z izostalimi krediti se je krčilo tudi devizno stanje posameznih narodnih bank, tako da je bila ob nadaljnjem odtoku deviz ogrožena stabilnost deželne vrednote. Če računimo obseg trgovine kakšne dežele v letu 1929 s 100, je znašala n. pr. zunanja trgovina Švice v letu 1931 samo še 66, Nemčije 40, Anglije 36 itd. S pad-

Vsa ta kolebanja, ki se dajo razbrati iz seznama, so pa malenkostna, če v svrhu primerjanja pritegnemo še devizne zaloge, pri čemer upoštevamo še Nemčijo; zapišemo zopet v milijonih domače vrednote:

Dežela	Konec marca 1931	December 1931	Marec 1932	Padec od dec. 1931 do marca 1932
Avstrija	135	102	63	38%
Ogrska	13	16	15	6%
Češkoslovaška	2231	1060	816	24%
Jugoslavija	92	338	207	38%
Poljska	284	88	36	60%
Nemčija	207	172	142	18%

Najbolj je torej padla zaloga deviz v Poljski; takoj za njo sta Avstrija in Jugoslavija, vsaka z 38 odstotki. Dočim je pa

mogla obdržati Jugoslavija svoje zlate zaloge v tekočem letu skoraj nespremenjene, je zgubila Avstrija poleg deviz tudi nekaj več zlata. Sledijo Češkoslovaška, Nemčija in Ogrska. Odstotno kritje nekaterih vrednot v posameznih letih nam kaže sledeča tabelica:

Dežela	1929	1930	1931
Avstrija	64%	78%	24%
Češkoslovaška	39%	47%	34%
Ogrska	33%	36%	22%
Jugoslavija	—	—	37%

Vidimo, da ima dinar med vsemi nasledstvenimi vrednotami najvišje kritje. Takoj za njim je češkoslovaška krona; sledita ji šiling in pengö. Seveda pa na primer pri šilingu nizko kritje še nikakor ne opravičuje pesimističnega presojanja avstrijske vrednote; treba je le zupanja in pa udeležitvenega polja za avstrijsko industrijo in obrt.

Ameriški dolgovi v Evropi

Iz Trg. glasnikar posnemamo: Ob prihodki razprave o novem angleškem budžetu je angleški finančni minister Chamberlain podal pot, po kateri je prišlo do uravnoteženja budžeta. Pri tem ni pa prav nič omenil kaj je s plačevanjem angleških anuitet za vojne dolge Ameriki. Razumljivo je, da je to izzvalo veliko vznemirjenje v Ameriki, česar posledica je bila, da je predsednik Hoover poslal vsem 14 evropskim državam upnicam noto, v kateri zahteva, da te države redno plačujejo svoje vojne dolge oziroma, da se jim dovoljuje desetletni odlog plačila pod pogojem plačevanja 10 odstotnih obresti za dospele anuitele. S tem hoče Amerika preprečiti, da bi tudi ostale države ne sledile angleškemu primeru.

Stališče Anglije do plačevanja vojnih dolgov je edinstveno. Ona je namreč že za časa Napoleonovih vojn izjavila svojim državam upnicam, ki so bile v teh vojnah njene zaveznice, da ne reflektira na odplačevanje vojnih dolgov. Anglija, ki je prežeta solidnega trgovskega duha, se namreč zaveda, da so vse države zaveznice obenem njeni najboljši kupci. Trgovina z njimi pa se nikakor ne more uspešno razvijati, če težijo te države vojni dolgovi. Zato jim je raje vse dolgove odpustila, kot pa da bi se oslabil trgovski odnosaji. Prav isto stališče je zastopala Anglija tudi po svetovni vojni, je pa žalibog ostala osamljena.

Amerika je namreč mnenja, da mora vsa Evropa vse svoje dolge dati za to, da plačuje Ameriki dolgove ter da zato nudi vse svoje trge ameriškim produktom. Pri tem je Amerika pozabila, da je postala ona prav v svetovni vojni za časa svoje nevtralnosti na-

enkrat iz evropskega dolžnika evropski upnik, kajti zalagala je Evropo s svojimi produkti kar na debelo. Vsa evropska trgovina in produkcija je bila tedaj uničena, Evropa je bila prisiljena zateči se k Ameriki; danes tega ni več.

Temu pogrešnemu stališču Amerike je predvsem krivo ameriško javno mnenje oziroma njen zastopnik ameriški kongres. Ni se namreč od sedaj še pojavil človek, ki bi ameriški javnosti pokazal, kakšen je sedanji položaj Evrope in kakšen je odnos Amerike do Evrope. Vsakdo se boji za lasten obstoj iznesti resnico, ki bi bila protivna sedanjemu ameriškemu javnemu mnenju.

Razen tega pa nima Amerika one izkušnosti in uvidevnosti, s katerima se odlikuje angleška trgovina. Amerika suvereno veruje, da more živeti še nadalje od Evrope, ki je sama za življenje nesposobna. Vse to pa nam kaže, da smo še daleč od tega, da bi razum reševal veliko nevoljo, ki je zavladala na svetu.

Iv. Brunčič
stavbni in pohištveni pleskar
in ličar

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporoča cenjenim naročnikom.

Ljubljana, Kolodvorska 23

Cene zmerne, delo solidno,
postrežba točna

TELEFON 34-76

NOVI CARINSKI NAČRTI V U. S. A.

Veliki davčni program, ki ga proučuje sedaj finančni odsek ameriškega senata, naj služi obenem določbi prohibitivnih carin za nekatere surovine. Na carinskem seznamu predloga se nahajajo že premog, surovi petrolej, gazolin in baker. Carinske olajšave so pa predvidene za manganovo rudo, fosfate, železniške pragove, les in za nekatera živila. Newyorško časopisje obeh strank (demokratske in republikanske) protestira skoraj soglasno kar najostreje proti nameravanim novim carinskim zidovom, ker ni videti konca tehkih odredb in se s tem ogroža nujno sklepanje o davčnem zakonu. — Danes je na svetu bridko enostavno: kadar si vlade ne znajo več pomagati, zvišajo carinske meje in znižajo uradniške plače, pa je dobro.

TRGOVCI! Širite »Trgovski list«.

Kdor dela za svoje glasilo, dela najuspešnejše za koristi svojega stanu in samega sebe.

Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Drobne vesti

Borza v Atenah bo najbrž v sredi tekočega meseca zopet odprta.

Kriza dolarja, izražena v nameravanem 35 odstotnem razvrednotenju, bi pomenila revolucijo vsesga gospodarskega razvoja in opustitev zlatega standarda po vsem svetu.

Mednarodna zveza jekla poroča, da je v aprilu produkcija dežel napram marcu zopet padla; izjema je Belgija.

Razvrednotenje cen živine v Ogrski je označeno v tem, da so bili pretekli teden na raznih trgih konji prodani po 20 pengö, krave pa po 80 pengö.

Rotterdamski Lloyd zaznamuje za preteklo leto samo 32.000 hol. goldinarjev dobička proti 1.200.000 v letu 1930. Dividende ni nobene, dobiček se prenese na novi račun.

Tudi Turčija se je glede deviz podala na pet drugih držav; vobče naj dobijo importerji le toliko deviz, kolikor dobi Turčija iz dotičnih držav blaga.

Obtok bankovcev v Avstriji je bil 30. aprila v znesku 1000 milijonov šilingov krit z 21.1%.

Petrolejska konferenca, o kateri smo že poročali, se bo vršila v sredi tega meseca. Menda bo Amerika ponudila Rusiji odkup vse njene produkcije.

T

Knjige, časopise, račune, vizitke, memorande, kuverte, tabele, lepake, letake, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, barvotiske, cenike kakor tudi vse druge tiskovine dobavlja hitro in po zmeranih cenah

Ljubljana, Gregorčičeva 23

TISKARNA MERKUR

Telefon 25-32
Lastna knjigo-veznica

Albert Thomas o svetovnem položaju

Na mednarodni konferenci dela je podal Albert Thomas uvodno poročilo o svetovnem gospodarskem položaju. Ne uporablja samo številk, ki mu dotekajo z vsega sveta, temveč pove z lapidarnimi besedami, kakšen je položaj Evrope in Amerike.

Veletržne cene so povsod pod predvojnimi stanjem. Kava stane 55 odstotkov predvojne cene, pšenica 67, volna 82, petrolej 71, kavčuk samo 8%!! Vse to pomenja zmedo pri prodajalcih in rezerviranost pri nakupovalcih, ki se založijo samo za trenutno potrebo, ker mislijo, da bodo cene padale še naprej.

Svetovna produkcija nazaduje. Leta 1929 je bilo na primer produciranih 1217 milijonov ton premoga, v preteklem letu 1931 pa samo 971 milijonov ton; svetovna produkcija železa in jekla je padla v odnosnih letih od 120 na 70 milijonov ton. Itd.

Dohodki narodov padajo. Leta 1929 so bili narodni dohodki v U. S. A. cenjeni na 89.400 milijonov dolarjev, leta 1931 samo še na 60.500 milijonov. Mezde v U. S. A. so padle od l. 1929 do l. 1931 za 30 odstotkov. Dohodki nemškega naroda so padli od 76 milijard mark v letu 1929 na nekaj čez 50 milijard v letu 1931.

Industrijski papirji kažejo napram maksimumu v letu 1927/28 velikanski padec; v Angliji na primer za 39 odstotkov, v Češkoslovaški za 42 odstotkov, v Švici za 52, v Franciji za 54, v Nemčiji za 60, v U. S. A. za 71 odstotkov.

Neprodate zaloge so se pomnožile pri kavi za 10 odstotkov, pri sladkorju za 44, pri ameriškem bombažu za 41 % itd.

Poljedelska produkcija je nazadovala, ne da bi se bil s tem položaj agrarnih držav kaj zboljšal. Cena žita pada neprestano.

Da plačajo obresti inozemstvu, morajo države Vzhodne Evrope prodati danes petkrat toliko žita kot pred štirimi leti, ko so najle dolg.

Vseh teh razmer ni prav nič spremenila žitna konferenca v Parizu v februarju leta 1931, prav tako ne Londonska konferenca v lanskem maju in tudi ne ustanovitev Mednarodne družbe za hipotekarne kredite. Namesto zaželenega carinskega premirja vidiš povsod zvišane carinske ograde. Leto 1931 je doživelo padec zadnjega židu, ki se je dvigal proti protekcionizmu: Anglija se je odpovedala prosti trgovini. In nato je prišla finančna kriza 1931. V maju je bankrotiral Avstrijski Kreditni zavod, v juliju so začasno zaprli vse nemške banke, v septembru je opustila Anglija zlato kritje in so ji sledile Švedska, Norveška in Danska.

Tako je sledila gospodarski krizi splošna kreditna kriza. Dovedla je vlade do onih obrambnih odredb, ki so, kar se splošno

priznava, eden prvih vzrokov splošnega padanja. Valutarna politika je narekovala omejitve importov in brezmejno dviganje zaščitnih carin; trgovina z devizami se kontrolira; uvaja se sistem kontingentacije uvoza. Povsod vlada politični ekstremizem in nacionalizem. Moralna pobitost je večja kot bi jo opravičili gospodarski vzroki.

Brzojavi:
Krispercoloniale Ljubljana
Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik:
Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe. Velepražarna kave. Mlini za dišave

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 33

Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode

Točna postrežba — Ceniki na razpolago
Ustanovljeno leta 1840

Razno

Dr. Luther o svetovni gospodarski krizi. V Nürnbergu je predaval predsednik Nemške državne banke dr. Luther o gornjem predmetu pred zastopniki trgovine in industrije. Dejal je: Sedanja svetovna gospodarska kriza je sestavljena iz dveh delov; prvič iz krize, ki je v zgodovini doslej sledila vsaki vojski, drugič iz krize zaupanja, ki je nastala v zvezi z reparacijskim problemom. Samo tri metode so, ki morejo to težko krizo premagati: 1. plačevanje v zlatu; 2. dovolitev velikih kreditov; 3. eksport blaga in dela.

Katastrofa solitra. Finančni položaj družbe Cosach, vodilne družbe čilenske industrije solitra, stoječe pod vplivom bratov Guggenheim, se zdi po poročilih iz New Yorka katastrofalen. Zaloge solitra so približno trikrat tako velike kot znaša vsa lanska prodaja, in so izračunjene s 600.000 tonami. Treba bo odpisati več kot 100 milijonov dolarjev. K temu pride še težka prodajna kriza v kovinskem gospodarstvu, ki je bilo najvažnejši odjemalec Guggenheimovega koncerna. American Smelting and

Refining Co, ki razpolaga z več kot 710.000 tonami kapacitete v bakru in ki je mogla izkoristiti to svojo kapaciteto leta 1929 še s 87 odstotki, jo je mogla izkoristiti v preteklem letu samo še z 38 odstotki in jo izkoristi sedaj le še z 20 odstotki. Ta družba je izkazala leta 1930 še 11.100.000 dolarjev čistega dobička, lani pa samo še 880.000. Rezerve v znesku 23 milijonov dolarjev so gotovo tudi že zelo izčrpane.

Zavarovalnica Assicurazioni Generali je praznovala 1. t. m. stoletnico svojega obstoja. Razpolaga s poldrugeto milijardo lir jamstvenih sredstev. Za preteklo leto bo izplačala nespremenjeno dividendo 35 odstotkov! V naših časih je takšna dividenda nekaj prav posebnega.

Velika ruska pošiljatev zlata. Iz Berlina poročajo: Ruska vlada je poslala v Nemčijo največji transport zlata, kar jih je bilo doslej sploh iz Rusije poslanih v zahodne dežele Evrope. Na poti v Berlin se nahaja 8000 kilogramov zlata; naslovljena je pošiljatev na Nemška državno banko. S tem zlatom plačajo Rusi naročila poljedelskih strojev ter železniškega materiala (vagoni in lokomotive).

Tržna poročila

Tržne cene v Mariboru, dne 1. maja 1932.

1 kg govejega mesa I. Din 10 do 12, II. 6 do 8, III. 4 do 6, jezika svežega 10 do 16, vampov 4 do 5, pljuč 4, ledvic 10 do 12, jeter 4 do 6, možganov 12 do 14, parkljev 4 do 5, vimena 4 do 5, loja Din 1:50 do 5; — 1 kg teletine I. Din 10 do 12, II. 6 do 8, jeter 12 do 14, pljuč Din 10 do 12; — 1 kg prašičjega mesa Din 8 do 14, sala 10 do 14, črevne masti 5 do 10, pljuč 6 do 10, jeter 8 do 10, ledvic 12 do 15, glave 6 do 7, nog 6, slanine sveže 9 do 14, papricirane 12 do 16, prekajene 12 do 20, masti 12 do 16, prekajenega mesa 12 do 20, gnjati 16 do 18, prekajenih nog 5 do 7, prekajenega jezika 18 do 20, prekajene glave Din 8 do 10; — 1 kg kozličjega mesa Din 18 do 20, 1 kom. kozliča Din 40 do 80; — 1 kg krakovskih klobas Din 12 do 28, debrecinskih 10 do 16, brunšviških 10 do 16, pariških 18 do 25, posebnih 15 do 20, safalad 15 do 20, hrenovk 18 do 24, kranjskih 20 do 28, 1 komad prekajenih 3:50 do 4:50, 1 kg mesenega sira 22, tlačenk 16 do 20, salame Din 45 do 60; — 1 kg konjskega mesa I. Din 3, II. Din 2; — 1 kom. konjske kože Din 80, 1 kg goveje kože 4:50 do 5:50, telečje kože 7, svinjske kože 2:50 do 3, gornjega usnja 50 do 80, podplatov Din 35 do 50; — en piščanec majhen Din 14 do 17, večji 25 do 35, ena kokoš 25 do 35, raca 20 do 30, gos 50 do 60, en puran 50 do 90, zaje domač majhen 7 do 10, večji Din 20 do 30; — 1 kg krapov Din 20, morskih rib Din 16 do 30, polenovk Din 12 do 24; — 1 liter

mleka Din 2 do 3, smetane 10 do 12, surovega masla 24 do 30, čajnega masla 32 do 34, kuhanega masla 30 do 32, ementalkega sira 60 do 80, polementalskega 32 do 40, trapistovskega 18 do 25, grojskega 20 do 25, tilskega 20 do 26, parmezana 80 do 100, sirčka 6 do 7, eno jajce Din 0:50 do 0:75; — 1 liter vina novega Din 8 do 10, starega 12 do 24, črnega 9 do 14, piva 9, 1 steklenica piva 5 do 5:50, sodček piva (25 l) 150, 1 liter žganja 20 do 25, ruma 36 do 56, sadjevca 3 do 4, ena pokalica Din 1:75 do 2; — 1 kg belega kruha Din 4, polbelega 3:50, črnega 3, 1 liter drobtin 5, ena žemlja Din 0:50; — 1 kg jabolok Din 5 do 10, posušenih sliv 8 do 12, ena limona 0:50 do 0:75, oranža 1 do 2:50, 1 kg rožičev 6, smokev 6 do 12, dateljev 40, mandeljev 40 do 45, orehov 4:50 do 6, luščenih orehov 16 do 18, rozin 15 do 24, maka Din 10 do 14; — 1 kg kave I. Din 40 do 80, II. 38 do 68, pražene I. 44 do 94, II. 48 do 56, čaja 60 do 250, soli 2:75, popra celega 38 do 48, mletega 40 do 48, cimeta 52 do 60, paprike 30 do 52, testenin 6:75 do 18, marmelade 16 do 30, pekmez 10, medu 16 do 20, sladkorja v prahu 14:50 do 15, v krist. 13 do 13:50, v kockah 14:50 do 15, kvasa 34 do 40, škroba pšen. 10 do 20, riževega 16 do 25, riža 3:50 do 12, 1 liter kisove kisline 44 do 50, kisa navadnega 2 do 3:50, vinskega 4 do 8, olja olivnega 12 do 20, bučnega 13 do 14, špirta denat. 7 do 8, 1 kg mila 9 do 15, sode 2, ječmenove kave 8 do 14, cikorijske Din 16 do 17; — 1 kg pšenice Din 1:60, rži 1:65 do 2, ječmena 1:65 do 2, ovsna 1:70 do 2:50, koruze 1:35 do 2, prosa 1:35 do 2:50, ajde 1:35 do 2:50, fižola 1:50 do 4, graha 12 do 14, leče Din 10 do 12; — 1 kg pšenične moke 00 Din 3 do 3:50, 0 3 do 3:50, 1 2:90, 2 2:80 do 3:25, 4 2:65 do 3:75, 5 2:50 do 2:75, 6 2:30 do 2:50, 7 1:75 do 2:25, ržene moke I. 3:20 do 3:50, II. 3 do 3:25, prosene kaše 3:50 do 4, ječmenčka 3:50 do 14, otrobov 1 do 2, koruzne moke 1:50 do 2, koruznega zdroba 2:10 do 3:50, pšeničnega 3:25 do 4, ajdove moke I. 4:50 do 5:50, II. 3:25 do 4:50, kaše Din 4:50 do 6; — 1 q sladkega ali kislega sena Din 70 do 100, otave 85 do 90, ovsene, pšenične ali ržene slame Din 65 do 70; — kub. m trdih drv Din 100 do 112, mehkih drv 70 do 90, 1 q premoaga trboveljskega 40 do 42, velenjskega 24 do 28, 1 kg oglja 2, koksa 0:75 do 1, 1 liter petroleja 7, 1 kg karbida 6 do 7, sveč 14 do 36, 1 liter bencina Din 7 do 8; — 1 kom. solate zgodnje Din 1 do 4, 1 kupregrata 1, motovilca 1, 1 kg radiča 10, 1 glava poznega zelja 3 do 5, ohrovta 3 do 5, ena karfijola 10 do 15, 1 šopek špargljev 7, 1 kupček špinače 1, 1 kg graha v stročju 16, 1 šopek petersilja 0:50, 1 kom. zelene 3 do 6, 1 šopek zelenjave za kuhno 0:50, 1 kg čebule 5:50 do 6, česna 8 do 10, 1 kom. pora 0:50, 1 kupček korenja vrtnega 1, 1 kom. kolerabe 1 do 2:50, 1 kg poznega krompirja 1:50 do 2, hrena 8 do 10, kislega zelja 3 do 4, kisle repe Din 2.

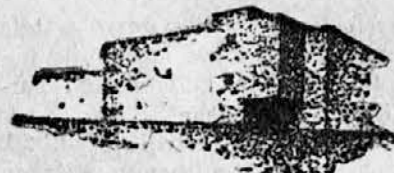
Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in ružninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

GRADBENO
PODJETJE IN TEHNIČNA PISARNA ••

MIROSLAV ZUPAN - Ljubljana

STAVBENIK Poštni ček. račun št. 12.834 Telefon št. 2103

Beton, železobetonske vodne zgradbe, arhitektura ter vsakovrstne visoke zgradbe itd. • Sprejemanje v strokovno izvršitev vseh načrtov stavbne stroke • Tehnična mnenja • Zastopstvo strank v tehničnih zadevah

KUVERTA
LJUBLJANA
Kulovska 2, Vojarski pot 1

TVORNICI KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Glej v vsaki številki

»Trgovskega lista« »Ponudbe in povpraševanja«, ki nudijo ugodne kupčijske prilagoditve. Zato jih vsi, zlasti podeželski trgovci, morajo čitati!

SLOVENIA TRANSPORT

Železniško-carinsko, špedicijsko in transportno podjetje

Spedicija
Ocarinjenje
Tarifni biro

Ljubljana, Miklošičeva 21

MEDNARODNI TRANSPORTI
PREVOZI — PRESELITVE

Telefon 27-18

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani